

ДХАММАПАДА ПЪТЯТ НА СЪВЪРШЕНСТВОТО

Превод от английски: Александър Димов, 2022

chitanka.info

ТЪЛКОВЕН ПОКАЗАЛЕЦ ОТ ПРЕВОДАЧА НА БЪЛГАРСКИ

ДХАММА (ДАММА) пали — космичен принцип на истинност, законност и добродетелност. Прилагането (и следването) на ДХАММА е съвкупност от духовен, индивидуален и социален напредък (израстване), трансформиране на материални зависимости, и цялостно развитие. Живот спрямо космическа Хармония. [44](#), [45](#); [79](#), [82](#); [194](#); [205](#), [217](#); [364](#)

ДХАРМЪ (ДХАРМА, ДАРМА) санскрит: ढडडड — ДХАММА.

ПАДА пали — *крак*.

ПАДЪ санскрит ढड — стъпка, крачка.

ПЪТХЪ (ПЪТ) санскрит ढड — *път, начин*. [11](#), [12](#), [17](#); [21](#), [22](#), [23](#), [31](#); [38](#); [46](#), [47](#), [54](#), [58](#); [80](#), [64](#), [65](#); [86](#), [87](#), [89](#); [92](#), [93](#); [123](#); [168](#), [169](#), [175](#); [179](#), [180](#), [191](#); [208](#); [237](#), [240](#), [254](#), [255](#); [256](#), [259](#); [273-289](#); [302](#); [306](#), [310](#), [313](#), [316](#), [317](#), [318](#), [319](#); [328](#), [330](#); [346](#), [347](#), [353](#); [368](#), [382](#); [390](#), [403](#), [414](#), [420](#)

ДЕВЪ(А) санскрит ढडड — *божество*, или част от силите, които изграждат и регулират вселената. Има добри и лоши сили. Всички те имат едно начало, един произход, но са различни по същност и предназначение.

ЙОГЪ (ЙОГА) ведически санскрит ढडड — *съюз, съгласие, хармония*. [282](#)

БУДДХА (БУДА, БУДДА) санскрит ढडडडД — *буден, осъзнат*. Развито състояние на човешката кондиция и съзнание в резултат от действия и недействия. БУДДХА е този, който върви по и завършва пътя на праведността. Истински *просветен*. [59](#); [75](#); [193](#), [194](#), [196](#); [255](#); [285](#); [296](#), [297](#), [298](#), [299](#), [300](#), [301](#); [368](#), [381](#), [382](#); [387](#), [392](#), [422](#)

БОДХИСАТТВЪ(А) санскрит ढडडДДДДДД — този, който е на път за постигане на съвършено *знание*. Поредица от последните прераждания на дадена душа. Предназначението на които е да развие

БУДДХА. „Този, чиято същност (сатва □□□□□□) е станала интелект (бодхи □□□□)“

ЯМЪ(А) санскрит □□ — божеството на смъртта, „кармичен Съдия“. Този, който чете карма записите и зависимостите на различните кармични взаимоотношения, на базата на които се вземат решения за индивида, групата. В индийската митология известен също като Дхарма-Радж, (на класически санскрит) □□□□□□ *царят на ДХАРМЪ*, в ДХАММАПАДА е споменат като „Царят на смъртта“.

МАРЪ(А) санскрит: □□□ *убийство, клане, спънка или пречка* — „злият“, „раздразненият“, „не-сдържаният“, „сръдливият“ — злонамерено божество, което се опитва да спъне човека (в индивидуален и групов аспект) от това да практикува и следва ДХАММА. И по този начин да попречи на избягването от кръга на преражданията. 7; 40; 46, 57; 274, 276; 337

БХИККХУ пали (**БХИКШУ** санскрит □□□□□□) — *монах*, просяк. 142; 266, 267; 283; 371, 378

САМСАРЪ(А) санскрит □□□□□ — *цикълът на раждане и смърт*. Във ведическата традиция освобождаването от САМСАРА често се сравнява с преплуване, прекосяване на океан. 95; 383, 414

БРАМИН пали (**БРАХМИН** санскрит □□□□□□□□) — притежаващ знания, принадлежащи или свързани с Брахман; Част от каст системата от древна Индия, ВАРНА.

БРАХМАНА санскрит □□□□□□□□ — **БРАМИН** (свещеник).

БРАХМЪ(А) санскрит □□□□□□ — е едно от индийските божества, част от тяхната света троица: Брахма, Вишну, Шива.

БРАХМАН санскрит □□□□□□□□ — *Абсолютният Принцип, Универсалният Аз, Върховният Дух, причината за всичко, Онзи, който живее скрит във всичко живо, но Той не е то. Онзи, който малцина наистина-познават, и т.н.* 142; 332; 383-423

САМАНЪ(А) санскрит □□□□ — човек, който се отказва от конвенционалните задължения на социалния живот, за да намери начин на живот с по-висока съвместност или в унисон (САМ санскрит □□□ — заедно, с) с пътищата на природата. 388

МУНИ санскрит □□□□ — „който е тих“, светец. В Ригведа името *муни* се отнася до известен ведически риши (мъдрец), който е проспериращ отвъд ритуалната ортодоксия, т.е. брахманизма. 269

ПАББАДЖИТА пали — човек, който оставя домашния живот за бездомния живот на отшелник; в будизма това означава онзи, който се е отказал от примесите на битовия живот, за да се превърне в бхиккху. [388](#)

ПРАВРАДЖЯ санскрит पञ्चवर्ण्य — ПАББАДЖИТА.

АРХАТ санскрит आर्य — най-високият ранг в будистката йерархия на Малката Колесница (Никая, Теравада), но не на нивото на Буда. [420](#)

АРАХАНТ пали — в директен превод (от пали) означава *достоеен, достойна*.

ТАТХАГАТЪ(А) санскрит तद्गत — този, който пристига, за да си отиде, „който идвайки, си отива“. [284](#)

1

ПРОТИВОПОСОЧНИ ПЪТИЩА

1 Това, което сме днес, идва от мислите ни за вчерашния ден, а настоящите ни мисли изграждат живота ни, утре: нашият живот е създаване на нашия ум.

Ако човек говори или действа с нечист ум, страдания го следват, тъй както количка следва звяра, който я тегли.

2 Това, което сме днес, идва от мислите ни за вчерашния ден, а настоящите ни мисли изграждат живота ни, утре: нашият живот е създаване на нашия ум.

Ако човек говори или действа с чист ум, радост го следва както собствената му сянка.

3 „Той ме обиди, той ме нарани, той ме победи, ограби ме.“ Тези, които имат такива мисли, няма да бъдат свободни от омраза.

4 „Той ме обиди, нарани ме, победи ме, ограби ме.“ Тези, които не мислят такива мисли, ще бъдат свободни от омраза.

5 Защото омраза не се побеждава от омраза: омраза се побеждава от любов. Това е закон вечен.

6 Мнозина не знаят, че сме тук на този свят, за да живеем в хармония. Тези, които знаят това, не се бият с други.

7 Този, който живее само за удоволствия и чиято душа не е в хармония, който не съобразява (не обмисля) храната, която поглъща, е ленив и няма силата на добродетелта — такъв човек е движан от МАРА, движан от егоистични изкушения, тъй както слабо дърво бива разклатено от вятъра.

8 Но този, който живее не за удоволствия, и чиято душа е в себе-хармония^[1], който яде или пости с умереност, и има вяра, и силата на добродетелта — този човек не е трогнат от изкушения, тъй както голяма скала не се поклаща от вятъра.

9 Ако човек облече чистата жълта роба с нечиста душа, без хармония и истина, той не е достоен за светата роба.

10 Но онзи, който е чист от греха и чиято душа е силна в добродетел, който има хармония и истина, той е достоен за светата дреха.

11 Онези, които смятат, че нереалното е, и че Реалното не е, те никога няма да достигнат Истината, изгубени по пътя на грешната мисъл.

12 Но тези, които познават Реалното, и знаят, че нереалното не е, те наистина ще достигнат Истината, в сигурност по пътя на правилната мисъл.

13 Както дъждът прониква през лошо прикрепена къща, така страстите ще пробият през зле пазения ум.

14 И както дъждът не прониква през добре поддържана къща, така страстите не пробиват добре пазения ум.

15 Той страда в този свят и страда в следващия свят: човекът, който върши зло, страда и в двата свята. Той страда, страда и скърби, когато види грешното, което е направил.

16 Той е щастлив в този свят и щастлив в другия свят: човекът, който прави добро, е щастлив и в двата свята. Доволен е, изпитва голяма радост, когато вижда доброто, което е направил.

17 Той скърби в този свят и се мъчи в другия свят: човекът, който върши злини, скърби в двата свята. „Аз съм направил зло“, така той плаче и още повече ридае по пътя на скръбта.

18 Ликува онзи на този свят, и се радва на следващия свят: човекът, който върши добро, ликува и на двата свята.

19 Ако човек говори много свети думи, но говори, а не ги върши, този лекомислен човек не може да се наслаждава на светия живот: той е като пастир, който брои кравите на господаря си.

20 От друга страна, ако човек говори само няколко свети думи и въпреки това живее живота на тези думи, освободен от страст, и омраза и илюзия — с правилна визия и свободен ум, копнеж за нищо сега и напред — животът на този човек е живот на святост.

2

БДИТЕЛНОСТ

21 Бдителността е пътят на безсмъртието: небдителността е пътят на смъртта. Онези, които са зорки, никога не умират: онези, които не бдят, са вече като мъртви.

22 Тези, които с чист ум са видели тази истина, са мъдри и вечно зорки, те усещат удоволствието от бдителността, радостта от пътя на Великия.

23 И онези, които са с висока мисъл и в дълбоко съзерцание, с винаги живееща сила напредват по пътя, те в края достигат НИРВАНА, върховния мир и безкрайната радост.

24 Човекът, който се издига във вяра, който винаги помни високото си предназначение, чието дело е чисто, и който внимателно обмисля работата си, който в собствено владение живее живота на съвършенството, и който понякога, завинаги е бдителен, този човек ще се издигне в слава.

25 Издигайки се във вяра и бдителност, чрез себепритежание и хармония, мъдрият човек прави остров за душата си, който много води не могат да наводнят.

26 Хората, които са безумни и арогантни, са небрежни и никога бдителни; но човекът, който живее в бдителност, я смята за своето най-голямо съкровище.

27 Никога не се предавайте на небрежност на нехайство; никога не потъвайте в удоволствия и похот. Тези, които са бдителни, в съзерцание, достигат в края Радостта Върховна.

28 Мъдрият, който чрез бдителност побеждава лекомислието, е като този, който свободен от скръбта, се изкачва по двореца на мъдростта и там, от висока тераса, вижда долу тези в скръб. Както силен, мъдър човек, върху свята планина, би могъл да съзира мнозината немъдри далеч долу из равнината.

29 Бдителност сред небдителност, събуждайки се измежду онези, които спят, мъдрецът като бърз кон бяга по трасето, изпреварвайки

бавните.

30 Именно управлява състезанието си или чрез бдителност Индра стана водач за боговете, и така боговете възхваляват бдителния, а небдителността винаги се презира.

31 Монахът, който има радостта от бдителност, и който гледа със страх към лекомислието, той върви по пътя си като огън, изгаряйки всички препятствия, големи и малки.

32 Монахът, който има радостта от бдителност, и който гледа със страх към лекомислието, той никога не може да бъде лишен от победата си и е близо до НИРВАНА.

3

УМЪТ

33 Умът е трептящ и неспокоен, трудно се опазва и въздържа: нека мъдрият човек изправи ума си, както майсторът на стрели прави стрелите си прави.

34 Като риба, която се хвърля на суха земя, взета от дома си на водите, умът се стреми и се бори да се освободи от силата на Смъртта.

35 Умът е причудлив и летящ, той лети след фантазии, каквито му харесат: наистина е трудно да се сдържи. Но е много добре да контролирате ума; умът, който се контролира, е източник на голяма радост.

36 Невидим и фин е умът и той лети след фантазии, където пожелае; но нека мъдрецът добре пази ума си, защото добре пазеният ум е източник на голяма радост.

37 Скрит в тайната на съзнанието, умът, несъвместим, лети сам далеч. Тези, които са настроили ума си в хармония, се освобождават от оковите на смъртта.

38 Този, чийто ум е непостоянен, който не познава пътя на Истината, чиято вяра и мир все се колебаят, той никога няма да достигне пълнота на мъдростта.

39 Но онзи, чийто ум в спокоен себеконтрол е свободен от страстта на желанията, който се издигна над доброто и злото, той е буден и няма страх.

40 Като се има предвид, че това тяло е крехко като буркан, направете ума си силен като крепост и водете голямата битка срещу МАРА, всички зли изкушения. След победата добре пазете завоеванията си и винаги завинаги бъдете.

41 Защото за дълго време, колко тъжно!, това тяло безжизнено ще лежи на повърхността, отхвърлено като безполезен дънер.

42 Враг може да нарани враг, а човек, който мрази, може да навреди на друг човек; но собственият ум на човек, ако е неправилно насочен, може да му нанесе далеч по-голяма вреда.

43 Баща или майка, или роднина наистина могат да направят добро на един човек; но собствено правилно насоченият му ум може да му донесе далеч по-голямо благо.

4

ЦВЕТЯТА НА ЖИВОТА

44 Кой ще завладее този свят и света на боговете, а също и света на Яма, на смъртта и болката? Който ще намери ДХАММАПАДА, чистия Път на Съвършенство, подобно на човек, който цветя търси, намира най-красивото цвете?

45 Мъдрият ученик ще завладее този свят и света на боговете, а също и света на Яма, този на смъртта и болката. Мъдрият ученик ще намери ДХАММАПАДА, чистият Път на Съвършенство, също както онзи, който търси цветя — намира най-красивото цвете.

46 Онзи, който знае, че това тяло е пяната от вълна, сянката на мираж, той счупва остриите стрели на МАРА, скрити в цветята на плътските страсти, и невиждан от Царя на смъртта, той продължава и следва своя път.

47 Но смъртта отнася човека, който събира цветята на сетивните страсти; равнопоставено на потоп от бързаци води, които потопяват спящо село, а след това тичат напред по пътя си.

48 И смъртта, краят на всичко, поставя край на човека, който в жажда за страст, събира цветята на сетивните страсти.

49 Както пчелата взема есенцията на цветето и отлита, без да унищожавя красотата и уханието му, нека така мъдрецът да се скита из този свят.

50 Не мислете за грешките на другите, за това, което са направили или не са направили. Мислете по-скоро за вашите собствени грехове, за нещата, които вие сте направили или не сте направили.

51 Също както цвете, което изглежда красиво и има цвят, но няма аромат, така безплодни са думите на човека, който ги говори, ала не върши.

52 И също както красиво цвете, което има цвят и аромат, са красиви плодородните думи на човека, който ги говори и извършва.

53 Както от голяма купчина цветя, много гирлянди и венци могат да бъдат направени, така от простосмъртен през този живот, има много добра работа за извършване.

54 Ароматът на цветята не се пренася срещу вятъра, нито дори ароматът на сандалово дърво, на розов залив или на ясмин; но ароматът на добродетелността пътува срещу вятъра и достига до краищата на света.

55 Има аромат на сандалово дърво, на розов залив, на синия лотос, на ясмин; но много над аромата от тези цветя, ароматът на добродетелта е върховен.

56 Не много далеч достига уханието от цветя, дори това от розов залив или от сандалово дърво; но уханието на доброто достига небето, и това е аромат върховен сред боговете.

57 Пътят на онези, които са богати на добродетел, които са винаги бдителни, чиято истинска светлина ги прави свободни, не може да бъде пресечен от МАРА, от смъртта.

58 Дори като на куп боклук, изхвърлен край пътя,

59 цветето лотос може да расте и цъфти с чистия си аромат, радващ душата; по същия начин сред слепите множества озарява светлината от мъдростта на ученика, който следва Буда. ОНЗИ, който наистина е буден.

5 ГЛУПАКЪТ

60 Колко дълга е нощта за стражаря; колко дълъг е пътят на уморения; колко дълго е скитането на животите, завършващи в смърт — за глупака, който не може да намери Пътя!

61 Ако из голямото пътуване в живота човек не може да намери някой, който да е по-добър или поне толкова добър колкото него, нека той щастлив да пътува сам: глупак не може да му помогне в пътуването.

62 „Това са моите синове. Това е моето богатство.“ По този начин глупакът се затруднява. Той дори не е собственик на себе си: а колко още по-малко на синовете и на богатството си!

63 Ако един глупак може да види собственото си безумие, той в това поне е мъдър; но глупакът, който мисли, че е мъдър, той наистина е истински глупак.

64 Ако през целия си живот глупакът живее с мъдър човек, той никога не узнава пътя на мъдростта, тъй както лъжицата никога не познава вкуса на супата.

65 Но ако човек, който гледа и вижда, е само един миг с мъдър човек, той скоро познава мъдрия Път, тъй както езикът познава вкуса на супата.

66 Глупакът, който мисли, че е мъдър, минава през живота си като свой враг и винаги върши грешни дела, които в края дават горчиви плодове.

67 За онова дело недобре направено, когато се извърши, човек трябва да се покае; и тогава човек трябва със сълзи да пожъне горчивите плодове на погрешната си постъпка.

68 А постъпката наистина е добре направена, когато като е извършена, човек не трябва да се покайва; и тогава човек може да жъне с радост сладките плодове на правилната постъпка.

69 Грешната постъпка изглежда сладка за глупака, докато реакцията не дойде и не донесе болка, а горчивите плодове на

грешните дела трябва да бъдат изядени от глупака.

70 Глупакът може да пости месец след месец, ядейки храната си с острия връх на острието на куша (трева, стръкчета), но стойността му не е 1/16 частица от тази на мъдър човек, чиито мисли се хранят от Истината.

71 Погрешно действие може да не доведе до реакцията си наведнъж, дори прясното мляко не става кисело отведнъж: подобно на тлеещ огън, скрит под пепелта, то поглъща злосторника, глупака.

72 И ако някога в собствена вреда хитростта на глупака нарасне, това само унищожава собствения му ум, а съдбата му е по-лоша от преди.

73 Защото той ще пожелае репутация, предимство сред монасите, власт в манастирите, и почит измежду хората.

74 „Нека и домакини, и отшелници мислят, че аз съм свършил тази работа; и нека винаги да ме питат какво трябва да правят или не.“ Това са мислите на глупака, подпухнал от желание и гордост.

75 Едното е пътят на земното богатство, а другото е пътят на НИРВАНА. Нека последователят на Буда мисли за това и, без да се стреми към репутация, нека винаги се стреми към свободата.

6

МЪДРИЯТ

76 Погледни човека, който ти казва грешките ти, така сякаш ти показва скрито съкровище; мъдрият, който ти показва опасностите от живота. Следвай този човек: този, който го следва ще види добро, а не зло.

77 Оставете го да поучава, и оставете го да обучава, и оставете го да ограничава онова, което не е наред. Той ще бъде обичан от онези, които са добри и мразен от тези, които не са.

78 Не имайте за приятели тези, които са лоши (зли); не вървете с хора, които са подли. Имайте за приятели такива, които са добродетелни; вървете с онези, които са благородни.^[2]

79 Онзи, който пие от водите на Истината, той почива в радост с ум безоблачен. Мъдрите намират своята наслада в ДХАММА, в Истината, разкрита от великите.

80 Тези, които правят канали за вода, контролират водите; създателите на стрели правят стрелите прави; дърводелци контролират дървения си материал; а мъдрите контролират умовете си.

81 Също както голяма скала не се разклаща от вятъра, мъдрецът не се разклаща от похвала или упрек.

82 Също както езеро, което е чисто, и мирно и дълбоко, така става душата на мъдрия човек, когато чуе думите на ДХАММА.

83 Добрите хора, по всяко време, предават наистина всички привързаности. Светият не харчи безделни думи за неща в страст. Когато удоволствие или болка ги застигнат, мъдрите се чувстват над удоволствието и болката.

84 Който за себе си или за другите не жадува за синове, нито за власт, нито за богатство, който не поставя собствения си успех пред успеха на правдата, той е добродетелен, и праведен (справедлив) и мъдър.

85 Малцина преминават реката на времето и успяват да достигнат НИРВАНА. Мнозинството бягат ту нагоре, ту надолу само

от едната страна на реката.

86 Но тези, които, когато познаят закона, следват пътя на закона, те ще стигнат до другия бряг и ще излязат отвъд царството на смъртта.

87 Оставяйки назад пътя на тъмнината и следвайки пътя на светлината,

88 нека мъдрият напусне домашния си живот и да отиде в свободен живот. В уединение, на което малцина се наслаждават, нека той намери своята радост върховна: освободен от притежания, свободен от желания и свободен от всичко, което може да помрачи ума му.

89 Защото онзи, чийто ум е добре обучен по пътищата, които водят към светлината, който предава робството на привързаностите и намира радост в свобода от обвързаността, който освободен от тъмнината на страстите, свети чисто в сияние на светлина, дори в този смъртен живот той се радва на безсмъртната НИРВАНА.

7

БЕЗКРАЙНА СВОБОДА

90 Пътникът е стигнал до края на пътешествието! В свободата на Безкрайността той е свободен от всякакви тъги, оковите, които са го вързали, се изхвърлят, и изгарящата треска на живота престава.

91 Онези, които имат високи мисли, винаги се стремят: те не са щастливи да останат на същото място. Подобно на лебедите, които напускат езерото си и се издигат във въздуха, те напускат своя дом за по-висок дом.

92 Кой може да проследи пътя на онези, които знаят правилната храна на живота, и отхвърляйки прекомерното изобилие, се издигат в небето на освобождение, безкрайната Празнота без начало.

93 Кой може да проследи невидимия път на онзи, който се рее в небето на освобождението, безкрайната Пустота без начало, чиито страсти са мир и над когото удоволствията нямат власт? Пътят му е толкова труден за проследяване, колкото този на птиците във въздуха.

94 Онзи, който разумно контролира сетивата си, както добрият кочияш контролира конете си, и който е свободен от низши страсти и гордост, на него дори боговете се възхищават.

95 Той е спокоен като земята, която издържа; той е стабилен като колона, която е здрава; той е чист като езеро, което е бистро; той е свободен от Самсара, непрекъснато завръщащия се живот-в-смъртта.

96 В светлината на своето зрение той е намерил свободата си: мислите му са мир, думите му са мир и работата му е мир.

97 И този, който е свободен от неверни вярвания, тъй като е видял вечната НИРВАНА, който е захвърлил оковите на ниския живот, и далеч отвъд изкушения, е предал всичките си жажди, той е наистина велик измежду хората.

98 Навсякъде, където живеят свети хора, там наистина е място за радост — било то в селото, в гората, в долината или на хълмовете.

99 Те правят горите радостни, където други хора не могат да живеят. Тъй като нямат бремето на желанията, те имат онази радост,

която други не намират.

8

ПОВЕЧЕ ОТ ХИЛЯДА

100 По-добре от хиляда безполезни думи е една-единствена дума, която дава мир.

101 По-добре от хиляда безполезни стихове е един-единствен стих, който дава мир.

102 По-добре от стотици безполезни стихотворения, е този, който дава мир.

103 Ако някой победи в битка хиляда, и

104 хиляда повече, а друг победи в битка себе си,

105 неговата ще е по-голяма победа, защото най-великата от победите е победата над себе си; и нито боговете в небесата, нито демоните долу могат да превърнат в поражение победата на такъв човек.

106 Ако месец след месец чрез хиляда жертви, сто години човек се жертва; а друг, само за миг отдаде почит на **само**-побеждаващ се човек, този момент би имал по-голяма стойност от стогодишните жертвоприношения.

107 Ако човек в продължение на сто години трябва да се покланя на свещения огън в гората; и ако друг само за миг отдаде почит на **само**-побеждаващия се човек, това благоговение само би било по-голямо от сто години поклонение.

108 Каквото и да предлага човек за една година в поклонение или в подаръци, за да спечели заслуги, не струва и частица от заслугите, спечелени от почитта към един праведен човек.

109 И всеки, който почита с благоговение онези, които са стари в добродетелта и светостта, той наистина побеждава четири съкровища: дълъг живот и здраве, и сила, и радост.

110 По-добре от сто години, изживени в порок, без размишление, е един-единствен ден от живота, изживян в добродетел и в дълбоко размишление.

111 По-добре от сто години, изживени в невежество, без размишление, е един-единствен ден от живота, изживян в мъдрост, в дълбоко размишление.

112 По-добре от сто години, изживени в безделие и в слабост, е един-единствен ден от живота, изживян с храброст и мощен стремеж.

113 По-добре от сто години, без обмисляне на това как всички неща възникват и отминават, е един-единствен ден от живота, ако човек обмисли как всички неща възникват и отминават.

114 По-добре от сто години в не-виждане на собственото си безсмъртие, е един-единствен ден от живота, ако човек види собственото си безсмъртие.

115 По-добре от сто години не-виждане Пътя върховен, е един-единствен ден от живота, ако човек види Пътя върховен.

9

ДОБРО И ЗЛО

116 Побързайте и направете каквото е добро; дръжете ума си далеч от зло. Ако човек е бавен в правенето на добро, неговият ум намира удоволствие в злото.

117 Ако човек направи нещо грешно, нека не го прави отново и отново. Нека не намира удоволствие в греха си. Болезнено е натрупването на неправомерни деяния.

118 Ако човек извърши нещо добро, нека го прави отново и отново. Нека намери радост в добрата си работа. Радостна е акумулацията на добра работа.

119 Човек може да намери удоволствие в злото докато злото му още не е дало плод; но когато плодът на злото дойде, тогава човекът наистина намира зло.

120 Човек може да намери болка в правенето на добро, докато доброто му все още не е дало плод; но когато плодът на доброто дойде, тогава този човек наистина намира добро.

121 Не се придържайте към грях с малка стойност, мислейки си „това за мен е нищожно“. Падащите капки вода след време ще напълнят буркана. Дори простоватият човек става изпълнен със зло, въпреки че го събира малко по малко.

122 Не се придържайте към дела с малка стойност, мислейки си „това е нищожно за мен“. Падането на капки вода след време ще напълни буркан с вода. Дори тогава мъдрият човек става пълен с добро, макар че го е събирал малко по малко.

123 Нека човек избягва опасностите от злото като търговец, носещ много богатства, но с малък ескорт, избягващ опасностите по пътя; или както човек, който обича живота си, избягва пиенето на отрова.

124 Тъй като човекът, който няма рана на ръката си, не може да бъде наранен от отровата, която може да носи в ръка, защото отровата

не боли там, където няма рана. Човекът, който не носи зло, не може да бъде наранен от злини.

125 Глупакът, който прави зло на добър човек, който е чист и свободен от грях, злото се връща при него като прах, хвърлен срещу вятъра.

126 Някои хора са родени на тази земя; тези, които вършат зло, се прераждат в ада; праведните отиват на небето; но тези, които са чисти, достигат НИРВАНА.

127 Нито на небето, нито в дълбините на океана, нито в планинска пещера, нито където и да било, може човек да бъде освободен от злото, което е причинил.

128 Нито на небето, нито в дълбините на океана, нито в планинска пещера, нито където и да било, може човек да бъде освободен от силата на смъртта.

10

ЖИВОТ

129 Всички същества треперят пред опасност, всички се страхуват от смъртта. Когато човек се размисли над това, той не убива и не пристъпва да убива.

130 Всички същества се страхуват пред опасността, животът е скъп за всички. Когато човек обмисли това, той не убива и не причинява да убива.

131 Този, който заради щастие наранява други, които също искат щастие, оттук нататък няма да намери щастие.

132 Който в името на щастieto не нарани други, които също искат щастие, оттук нататък ще намери щастие.

133 Никога не говорете груби думи, защото веднъж изговорени, те могат да се върнат при вас. Ядосаните думи са болезнени и може да станат „удари за удари“.

134 Ако можете да бъдете в мълчалива тишина като счупен гонг, достигнали сте мира на НИРВАНА и вашият гняв е мир.

135 Точно както пазачът на кравите изкарва кравите си в полетата, старостта и смъртта изкарват живите същества далеч в полетата на смъртта.

136 Когато глупакът извършва зло, той забравя, че запалва огън, в който един ден ще гори.

137-140 Онзи, който наранява със своите оръжия тези, тези, които са безвредни и чисти, скоро ще попадне в една от тези десет злини: страшна болка или недъг; загуба на крайници или ужасно заболяване; лудост дори, загуба на ума; преследване от царя (закона); ужасно обвинение; загуба на вещи или загуба на връзки (отношения); или огън от небето, който може да изгори къщата му. А когато злодейт вече го няма, тогава той се преражда в ада.

141 Нито голота, нито приплетена коса, нито нечистотата, нито постене, нито сън (директно) върху земята, нито покриване на тялото с

пепел, нито вечно приклякване, могат да пречистят онзи, който не е чист от съмнения и страст.

142 Ала дори човек да носи изискани дрехи, ако живее спокойно; и е добър, в притежания на себе си, има вяра и е чист; и ако не нарани никое живо същество, той е свещен Брамин, отшелник в уединение, монах, наречен Бхиккху.

143 Има ли на този свят човек толкова благороден, който винаги отменя всяко обвинение, подобно на това как благороден кон отхвърля докосването на камшика?

144 Имайте огън както благороден кон, докоснат от камшика. С вяра, с добродетел и енергия, с дълбоко съзерцание и въображение, с мъдрост и с правилни действия, ще преодолеете мъките на живота.

145 Тези, които правят канали за вода, контролират водите; създателите на стрели правят стрелите прави; дърводелци контролират дървения материал; а светиите контролират тяхната душа.

11

ОТВЪД ЖИВОТ

146 Как може да има смях, как да има удоволствие, когато целият свят гори? А когато си в дълбока тъмнина, няма ли да попиташ за лампа?

147 Обмислете това тяло! Една нарисувана кукла със съединени крайници, понякога страдаща и покрита с язви, пълна с представи, никога постоянна, защото е **винаги**-променяща се.

148 Това тяло се разлага! Гнездо на болести, купчина поквара, обвързана с унищожаване, с разтваряне. Целият живот завършва със смърт.

149 Погледнете тези сиво-бели изсъхнали кости, като изсушени празни кратуни, изхвърлени в края на лятото. Кой ще почувства радост гледайки ги?

150 Дом от кости е това тяло, кости покрити с плът и с кръв. Гордост и лицемерие (двуличие) обитават в тази къща, а също старост и смърт.

151 Славните колесници на царете се износват, и тялото се износва и остарява; но силата на добродетелта никога не остарява, и така те могат да научат на доброто онези, които са добри.

152 Ако човек не се опитва да учи, той остарява точно като вол! Тялото му наистина остарява, но мъдростта му не расте.

153 Напразно съм обикалял циклите на много животи, всякога

154 стремейки се да намеря строителя на къщата на живота и смъртта. Колко голяма е скръбта на живота, който трябва да умре! Но сега Те видях, Строителю на къщи: никога повече не построявай тази къща. Гредите от грехове са счупени, билото стълб от невежество е разрушено. Треската за жадуване отмина: защото смъртният ми ум отиде към радостта на безсмъртната НИРВАНА.

155 Тези, които в младостта си не са живели в себе-хармония, и които не са спечелили истинските съкровища на живота, са по-късно като дългокраки стари чапли, стоящи тъжни до езеро без риба.

156 Тези, които в младостта си не са живели в себе-хармония, и които не са спечелили истинските съкровища на живота, са по-късно като счупени лъкове, винаги съжаляващи стари неща, минали и изчезнали.

12

СЕБЕ-ПРИТЕЖАНИЕ

157 Ако човек се държи със себе-уважение^[3], нека той се опази добре. От трите часовника на своето време, нека поне да бди над един.

158 Нека първо открие кое е правилно, а след това да научи другите, избягвайки безполезна болка.

159 Ако той се направи толкова добър, колкото казва на другите, тогава наистина може да научи други. Труден наистина е себе-контролът^[4].

160 Единствено човек сам може да бъде господар на себе си: кой друг отвън може да му бъде господар? Когато Господарят и слугата са едно, тогава има истинска помощ и **само**-притежание.

161 Всяко погрешно или зло, което човек прави, се ражда в него и е причинено от самия него; и това смачква глупавия човек, тъй както твърд камък мели по-слабия камък.

162 И злото, което расте в човека, е като пълзящо растение *малава*, което оплита дървото сала; а човекът е снижен до такова състояние, в което неговият враг би желал той да бъде.

163 Лесно е да се направи това, което не е наред, да се направи това, което е лошо за себе си; а е много трудно да се направи това, което е правилно, да се направи това, което е добре за себе си.

164 Глупакът, който поради възгледите си презира ученията на светите, онези, чиято душа е велика и праведна, събира плодове за своето унищожение, като *кашта* тръстика, чиито плодове означават смъртта ѝ.

165 От собствения аз^[5] злото се извършва, и собствения аз страда: от самия себе си злото не се извършва, и от своя Аз^[6] човек става чист. Чистотата и порочността идват от самия него: никой човек не може да пречисти друг.

166 Нека никой да не застрашава своя дълг, доброто в душата си, за доброто на другото, колкото и велик да е той. Когато е видял

доброто на душата си, нека го следва с искреност.

13

ПОВДИГНИ СЕ! БДИ

167 Не живеете нисък живот; помнете и не забравяйте; не следвайте грешни идеи; не потъвайте в света.

168 Повдигнете се! Гледайте^[7]. Вървете по правилния път. Този, който следва правилния път, има радост в този свят и в света отвъд.

169 Следвайте правилния път: не следвайте грешния път. Този, който следва правилния път, има радост в този свят и в света отвъд.

170 Когато човек разгледа този свят като балон от пяна, и като илюзия на външен вид, тогава царят на смъртта няма власт над него.

171 Елате и погледнете този свят. Той е като кралско боядисана колесница, в която глупците потъват. Мъдрите не са пленени в колесницата.

172 Този, който в ранни дни е бил неразумен, ала по-късно е намерил мъдрост, той излъчва светлина над света както тази на Луната, когато няма облаци.

173 Този, който побеждава злото, което е направил, с доброто, което впоследствие прави, той хвърля светлина над света като тази на Луната, когато няма облаци.

174 Светът е наистина в тъмнина, и колко малко могат да видят светлината! Точно както само малко птици могат да избягат от мрежата, толкова малко души могат да полетят в свободата на небесата.

175 Лебедите следват пътя на слънцето от чудото, което лети във въздуха. Хората, които са силни, покоряват злото и неговите армии; и тогава те се издигат далеч над света.

176 Човек, чиито думи са лъжи, който погазва Великия Закон, и който презира висшия свят — няма зло, което този човек да не може да извърши.

177 Скъперниците със сигурност не отиват в „небето на боговете“^[8], а глупавите не възхваляват широтата на възгледите; но

благородните намират радост в щедростта и това им дава радост във висшите светове.

178 По-добре от властта над цялата земя, по-добре от отиването на небето, и по-добре от господството над световите е радостта на човека, който влиза в реката на живота, която води до НИРВАНА.

14

БУДАТА

179 По какъв земен път бихте могли да подмамите Будата, който наслаждавайки се на всичко, може ли да се скита из безпътните пътища на Безкрайното? — Будата, който е буден, чиято победа не може да бъде превърната в поражение и която никой не може да победи?

180 По какъв земен път бихте могли да примамите Будата, който наслаждавайки се на всичко, може да се скита из безпътните пътища на Безкрайното? — Будата, който е буден, от мрежата от отровни желания не може да бъде подмамен?

181 Дори боговете копнеят да бъдат като Будите, които са будни и бдят, които намират мир в съзерцанието, и които спокойни и стабилни, намират радост в себеотрицание.

182 Голямо събитие е да се родиш човек; и животът му е вечен стремеж. Не често той чува учението за истината; и рядко събитие е издигането като Буда.

183 Не правете това, което е зло. Правете това, което е добро. Поддържайте ума си чист. Това е учението на Буда.

184 Въздържането е най-високата жертва. НИРВАНА е най-високото благо. Това казват Будите, които са будни. Ако човек нарани друг, той не е отшелник; ако обиди друг, той не е аскет.

185 Да не се наранява от дела или думи, себе-контрол^[9] както се преподава в Правилата, умереност в храната, уединението на стаята и леглото на човек, и практика на най-висшето съзнание: това е учение на Будите, които са будни.

186 Тъй като дъждът от златни монети не може да задоволи жадни желания

187 и краят на всички наслади е болка, как би могъл един мъдър човек да намери удовлетворение дори в насладата на боговете?

188 Хора в страха си летят за убежище в планини или гори,

189 дъбрави, свещени дървета или олтари. Но това не са безопасни убежища, те не са убежища, които освобождават човек от нещастие.

190 Този, който отива за убежище към Буда, към Истината и към тези, които е научил, той наистина отива към голямо убежище. Тогава той съзира *четирите велики истини*:

191 Скръб, причината за скръбта, края на скръбта и пътят от осем етапа, който води до края на скръбта.

192 Това е безопасното убежище, това е върховното убежище. Ако човек отиде в това убежище, той е свободен от скръб.

193 Човек с истинска далновидност не се намира лесно, един Буда, който е буден, не се ражда навсякъде. Щастливи са хората, където такъв човек се ражда.

194 Честито е раждането на Буда, щастливо е учението на ДХАММА, щастлива е хармонията на неговите последователи, щастлив е животът на тези, които живеят в хармония.

195 Кой би могъл да измери превъзходството на човека,

196 който отдава почит на онези, достойни за почит, Буда или неговите последователи, оставили злото зад себе си и преминали реката на скръбта, освободени от всякакъв страх, които са в славата на НИРВАНА?

15

РАДОСТ

197 О, нека живеем в радост, в любов сред онези, които мразят!
Сред онези, които мразят, нека живеем в любов.

198 О, нека да живеем в радост, в здраве сред онези, които са болни!
Сред болните нека живеем в здраве.

199 О, нека живеем в радост, в мир сред тези, които се борят!
Сред хората, които се борят, нека живеем в мир.

200 О, нека живеем в радост, макар и да нямаме нищо! В радост
нека живеем като духове на светлината!

201 Победата носи омраза, защото победеният човек не е щастлив.
Този, който отстъпи победа и поражение, този човек намира радост.

202 Няма такъв огън като страстта. Не съществува друго зло като омразата.
Няма друга болка като дисхармонията. Няма такава радост като НИРВАНА.

203 Гладът от страстите е най-голямото заболяване. Дисхармонията е най-голямата скръб.
Когато знаете това добре, тогава знаете, че НИРВАНА е най-голямата радост.

204 Здравето е най-голямото притежание. Доволството е най-голямото богатство.
Увереността е най-големият приятел. НИРВАНА е най-голямата радост.

205 Когато човек познае уединението на тишината и почувства радостта от тишината,
тогава той се освобождава от страх и грях, и изпитва радостта от ДХАММА.

206 Радостта е да видиш благородните и добрите, и да бъдеш с тях прави човек щастлив.
Ако човек не можеше никога да вижда глупаци, тогава би могъл да бъде вечно щастлив!

207 Този, който трябва да ходи с глупаци, има дълго пътешествие на скръб,
защото да бъдеш с глупак е толкова болезнено, колкото да си с враг;
но радостта да бъдеш с мъдрия е като радостта от срещата с любим родственик.

208 Ако намерите човек, който е постоянен, буден за вътрешната светлина, учен, **дълго**-страдал, надарен с преданост, благороден човек — следвайте този добър и велик човек, подобно на това как луната следва пътя на звездите.

ПРЕХОДНИ УДОВОЛСТВИЯ

209 Който върши това, което не трябва да се прави, и не успява да извърши това, което трябва да се прави, който забравя истинската цел на живота и потъва в преходни удоволствия — той един ден ще завижда на онзи, който живее във високо съзерцание.

210 Нека човек е свободен от развлечение, и нека човек е свободен от болка; защото да нямаш удоволствие е скръб, а да имаш болка също е скръб.

211 Следователно не бъдете обвързани с удоволствия, защото загубеното удоволствие е болка. Няма окови за онзи, който е отвъд удоволствието и болката.

212 От удоволствие възниква скръб, и от удоволствие следва страх. Ако човек е свободен от удоволствие, той е свободен от страх и скръб.

213 От страстта възниква скръбта, и от страст следва страх. Ако човек е свободен от страст, той е свободен от страх и скръб.

214 От чувственост възниква скръб, и от чувственост следва страх. Ако човек е свободен от чувственост, той е свободен от страх и скръб.

215 От похотта възниква скръб, и от похот следва страх. Ако човек е свободен от похот, той е свободен от страх и скръб.

216 От жаждата възниква скръб, а от жажда следва страх. Ако човек е свободен от жажда, той е свободен от страх и скръб.

217 Този, който има добродетел и далновидност, който следва ДХАММА, Пътят на Съвършенството, чиито думи са истина, и извършва работата, която трябва да се направи — светът обича такъв човек.

218 И човекът, чийто ум, изпълнен с решителност, копнее за безкрайната НИРВАНА, и който е свободен от чувствени удоволствия, се нарича *уддхам-сото*, „онзи, който върви нагоре по течението“,

срещу течението на страстите и светския живот, той е обвързан с радостта на Безкрайното.

219 Точно както човек, който отдавна е бил далеч, е посрещнат

220 с радост от своето безопасно завръщане от своите роднини, доброжелатели и приятели; по същия начин добрите дела на човек през живота му го приветстват в другия живот, с радостта на приятел, който се среща с приятел при завръщането му.

17

ИЗОСТАВЕТЕ ГНЕВА

221 Изоставете гнева, откажете се от гордост. Тъгата не може да докосне онзи, който не е в робството на каквото и да е, който притежава нищо.

222 Този, който може да контролира нарастващия си гняв, тъй както кочияш контролира каруцата си на пълни обороти, този човек е наричан добър шофьор: останалите просто държат юздите.

223 Победете гнева чрез миролюбие: победете злото чрез добро. Преодолейте подлостта с щедрост; а онзи, който лъже, чрез истина.

224 Говорете истината, не се поддавайте на гняв, дайте каквото можете на този, който поиска: тези три стъпки ви водят до боговете.

225 Мъдрите, които не нанаяват нито едно живо същество и които държат тялото си под себе-контрол^[10], отиват до безсмъртната НИРВАНА, където веднъж изчезнали, повече не скърбят.

226 Тези, които са вечно бдителни, които се изучават денем и нощем, и които се стремят изцяло към НИРВАНА, всичките им страсти отминават.

227 Това е една стара поговорка, Атула, а не поговорка от днес: Те обвиняват онзи, който мълчи, обвиняват онзи, който говори твърде много, и обвиняват онзи, който говори твърде малко. Няма човек, който да избегне укорите (обвиненията) в този свят.

228 Никога не е имало, няма да има, нито сега има: някой, когото хората винаги обвиняват, или някой, когото винаги възхваляват.

229 Но кой би посмял да обвини онзи, когото мъдрият

230 възхвалява ден след ден, чийто живот е чист и пълен със светлина, в когото има добродетел и мъдрост, който е чист като чиста златна монета на река Джамбу? Дори боговете похвалват този човек, дори Брахма Създателят го хвали.

231 Внимавай за гнева на тялото: остави тялото да се себе-контролира^[11]. Не нанаявай тялото, но използвай тялото си добре.

232 Внимавайте за гнева на думите: нека думите ви бъдат себе-контролирани^[12]. Не наранявайте с думи, но използвайте добре думите си.

233 Внимавай за гнева на ума: остави ума си да се себе-контролира^[13]. Не наранявай с ума, но използвай ума си добре.

234 Има хора, стабилни и мъдри, чиито тяло, думи и ум са себе-контролирани. Те са хората на себе-контрол върховен.

18

ПОБЪРЗАЙТЕ И СЕ СТРЕМЕТЕ

235 Жълти листа висят от дървото на живота ви. Пратениците на смъртта чакат. Ще пътешествате надалеч. Имате ли провизии за пътуването?

236 Направете остров за себе си. Побързайте и се стремете. Бъдете мъдри. С издухания прах от нечистотии, освободени от греховни страсти, ще дойдете в славната земя на великите.

237 Вие сте в края на живота си. Ще срещнете Смъртта. По пътя ви няма място за почивка, и нямате никакви провизии за пътуването.

238 Затова направете остров за себе си. Побързайте и се стремете. Бъдете мъдри. С издухания прах от нечистотии, и освободени от греховни страсти, вие ще бъдете свободни от раждането, което трябва да умре; ще бъдете освободени от старостта, която завършва със смърт.

239 Нека мъдрият отстрани нечистотиите от себе си, както майсторът на сребро премахва примесите от среброто: едно след друго, малко по малко, отново и отново.

240 Също както ръждата върху желязото унищожавя накрая желязото, нечистите нарушения на човека го водят към злия път.

241 Изтъпялото повторение е ръждата на свещените стихове; липсата на ремонт е ръждата на къщите; искането на здравословни упражнения е ръждата на красотата; невниманието е ръждата на наблюдателя.

242 Неправилното поведение е грях у жената; подлостта е грях в благодетелния; злите постъпки са действително грехове, както в този, така и в онзи свят.

243 Но най-големият от всички грехове, действително е грехът на невежеството. Изхвърли този грях, о, човеко, и стани чист от греха.

244 Животът изглежда лесен за онези, които безсрамно са смели и самоуверени, сръчни и хитри, чувствено егоистични, безразсъдни и нечисти, арогантни и обидни, гниещи от корупция.

245 Но животът изглежда труден за тези, които мирно се стремят към съвършенство, които се освобождават от себе-търсене^[14], не са самоуверени, чийто живот е чист, които виждат светлината.

246 Който унищожава живот, който изрича лъжи, който взема това, което

247 не му е дадено, който отива с жената на друг, който се напива със силни напитки — той сам подкопава корените на живота си.

248 Знай това, човеко: че липсата на себе-контрол^[15] означава неправомерни действия. Гледай, че алчност и порок те довеждат до дълго страдание.

249 Хората на този свят дават своите подаръци поради вътрешна светлина или егоистично удовлетворение. Ако мислите на човек са разстроени от това, което другите дават или не дават, как може той през ден или нощ да постигне Върховно съзерцание?

250 Но този, комуто корените на ревността са изкоренени и изгорени, той както през деня, така и през нощта може да постигне Върховно съзерцание.

251 Няма огън като похот, и няма вериги като тези на омразата. Няма мрежа като илюзия и бързащ порой като желание.

252 Лесно е да се видят грешките на другите, ала трудно е да се видят собствените грешки. Човек показва грешките на другите като плява, веяна от вятъра, но човек прикрива собствените си грешки, тъй както хитър комарджия крие заровете си.

253 Ако човек вижда греховете на другите и винаги мисли за тяхната вина, неговите собствени грехове винаги се увеличават, и далечен е той много от края на собствените си грешки.

254 Няма път по небето, и един монах трябва да намери вътрешния път. Светът обича удоволствията, които са препятствия по пътя; но *Татха-гатите*, „така-изчезналите“, са преминали реката на времето и са победили света.

255 Няма път по небето и един монах трябва да намери вътрешния път. Всички неща наистина отминават, но Будите са завинаги във Вечността.

19

ПРАВЕДНОСТ

256 Човек не върви по пътя на правдата, ако урежда въпроси чрез яростна прибързаност, припряност.

257 Мъдрият спокойно обмисля кое е правилно и кое грешно, и се изправя пред различни мнения с истина, ненасилие и мир. Този човек е пазен от истината и е пазител на истината. Той е праведен и той е мъдър.

258 Човек не се нарича мъдър, защото говори и говори отново; но ако той е мирен, любящ и безстрашен, тогава той в действителност е наричан мъдър.

259 Човекът не е последовател на правдата, когато говори много научени приказки; и въпреки че човек може да е не-научен^[16], ако той не забравя верния път, ако работата му е правилно извършена, тогава той е последовател на правдата.

260 Човек не е стар и почтен, защото сиви коси са на главата му. Ако човек е възрастен само на години, той наистина е напразно стар.

261 Но един човек е почтен „старейшина“, ако в действителност е свободен от грях и ако в него има истина и правда, ненасилие, умереност и себе-контрол^[17].

262 Не чрез хубави думи и външен вид човек може да бъде

263 човек на честта, ако завист, алчност и измама в него има. Но онзи, в когото тези три гряха са изкоренени, и който е мъдър и има любов, той наистина е човек на честта.

264 Нито чрез тонзура, обръсната глава, човек става *саманъ*, монах. Как може човек да бъде *саманъ*, ако забравя религиозните си обети, ако говори това, което не е вярно, ако все още има желание и алчност?

265 А този, който превръща в мир всяко зло, независимо дали е голямо или малко, той всъщност е *саманъ*, защото цялото му зло е мир.

266 Той не е наричан просещ Бхиккху, защото води нищожен живот. Човек не може да бъде истински Бхиккху, ако не приеме закона на правдата и не отхвърли закона на плътта.

267 А този, който е над доброто и злото, който живее в целомъдрие, минава през живота в медитация, той в действителност се нарича Бхиккху.

268 Ако човек мълчи само защото е невеж или глупак,

269 той не е мълчалив мислител, а МУНИ, който счита и мисли.

270 Не е велик човек този, който е войн и убива други хора; а когато той не наранява нито едно живо същество, в действителност е наречен велик човек.

271 „Не чрез обикновен морал или ритуали, чрез много учене или“

272 „висока концентрация, или чрез легло от уединение мога да достигна онази радост от свободата, която не е достигната от тези по този свят.“ Нищожник! Не се **само**-удовлетворявай, победата все още не е спечелена.

20

ПЪТЯТ

273 Най-добрият от пътищата е пътят на осемте. Най-добрата от истините, четирите поговорки. Най-доброто състояние, свобода от страсти. Най-добрият от хората, онзи, който вижда.

274 Това е пътят. Няма друг, който да води до прозрение. Вървете по този път и ще объркате МАРА, дявола на объркването.

275 Който и да тръгне по този път, пътува до края на мъката си. Показах този път на света, когато открих корените на скръбта.

276 Вие сте тези, които трябва да положат усилия. Великите от миналото само показват пътя. Тези, които мислят и следват пътя, се освобождават от робството на МАРА.

277 „Всичко е преходно.“ Когато човек прозре това, той е над скръбта. Това е ясният път.

278 „Всичко е тъга.“ Когато човек прозре това, той е над скръбта. Това е ясният път.

279 „Всичко е нереално.“ Когато човек види това, той е над скръбта. Това е ясният път.

280 Ако човек през младини и сила не се прояви и не се стреми, когато трябва да се прояви и стреми, и по този начин потъне в мързел и липса на решителност, той никога няма да намери пътя на мъдростта.

281 Човек трябва да контролира думите и ума си и да не вреди на тялото си. Ако тези начини на действие са чисти, той може да постигне прогрес по пътя на мъдрите.

282 Духовна йога води до светлина: липсата на йога към мрак. Обмисляйки тези два пътя, нека мъдрите вървят по пътя, който води към светлината.

283 Изсечете гората на желанията, не само едно дърво; защото опасността е в гората. Ако изсечете гората и нейния подраст, тогава, Бхиккху-та, вие ще бъдете свободни по пътя на свободата.

284 Докато има похотливи желания, дори и нищожни, от мъже за жени — не-контролирани^[18] дотогава умът на мъжа не е свободен, а е

обвързан като теле, вързано за крава.

285 Изтръгнете любовта към себе си, както бихте извадили увехнал лотос през есента. Стремете се по пътя на мира, пътя на НИРВАНА, показан от Буда.

286 „Тук ще живея през сезона на дъждовете и тук през зимата и лятото“; по този начин мисли глупакът, а той не мисли за смъртта.

287 Защото смъртта отнася човека, чийто ум се самозадоволява с децата си и стадата си, както порой отнася спящо село.

288 Нито баща, нито синове, нито нечии отношения могат да спрат Царя на смъртта. Когато той дойде с цялата си сила, отношенията на човека не могат да го избавят.

289 Онзи, който е добродетелен и мъдър, разбира значението на това, и бързо се стреми с всички сили да разчисти пътя към НИРВАНА.

21

БУДНОСТ

290 Аког, оставяйки малко удоволствие, човек намери голяма радост, мъдрият ще погледне към по-голямото и ще остави по-малкото.

291 Който търси щастие за себе си, като прави другите нещастни, е вързан във веригите на омразата, и от тези той не може да бъде освободен.

292 Като не правят това, което трябва да се прави, и като правят това, което не трябва да се прави, греховните желания на горди и лекомислени мъже се увеличават.

293 Но тези, които винаги внимават за своите действия, които не правят това, което не бива да се прави, са тези, които са бдителни и мъдри, и греховните им желания приключват.

294 И светец, брамин, е чист от минали грехове; дори да е убил баща си и майка си, да е убил двама благородни царе и да е опустошил цяло царство и неговия народ.

295 Един светец, брамин, е чист от минали грехове; дори да беше убил баща си и майка си, да беше убил двама свещени царе и да беше убил най-добрите хора.

296 Последователите на Буда Готама са будни и завинаги бдят; и винаги през нощта и през деня те си спомнят Буда, своя Учител.

297 Последователите на Буда Готама са будни и завинаги бдят; и винаги през нощта и през деня те си спомнят Истината на закона.

298 Последователите на Буда Готама са будни и винаги бдителни; и през ден, и през нощ те помнят Свещеното Братство.

299 Последователите на Буда Готама са будни и винаги бдят; и винаги през нощта и през деня те си спомнят тайната на тялото.

300 Последователите на Буда Готама са будни и завинаги бдят; и винаги през нощта и през деня те намират радост в любовта към всички същества.

301 Последователите на Буда Готама са будни и завинаги бдят; и винаги през нощта и през деня те намират радост във върховно

съзерцание.

302 Болезнено е да напускаш света; болезнено е да си в света; и е болезнено да си сам сред многото. Дългият път на преселване е път на болката за пътешественика: оставете го да си почине край пътя и да бъде свободен.

303 Ако човек има вяра и има добродетел, тогава той има истинска слава и съкровище. Където и да отиде този човек, той ще бъде уважаван.

304 Добрите блестят отдалеч, като планините на Хималаите; а нечестивите са в тъмнина, като стрели, хвърлени през нощта.

305 Който може да бъде сам и да си почива сам и никога не се уморява от голямата си работа, той може да живее в радост, когато е господар на себе си, край края на гората на желанията.

22

В ТЪМНИНА

306 Който говори това, което не е, слиза надолу по пътя на ада; и който казва, че не е направил това, което знае добре, че е направил. И двамата в крайна сметка трябва да страдат, защото и двамата съгрешават спрямо Истината.

307 Мнозина носят жълтата роба, чийто живот не е чист, и нямат самоконтрол. Тези зли хора чрез своите зли дела се прераждат в ада на злото.

308 По-добре е злият човек да погълне топче нажежено желязо, вместо да яде приноси с храна, дадена му от добри хора.

309 Четири неща се случват на неразумния мъж, който взема жената на друг: той се унижава, жаждата му няма покой, той бива обвиняван от другите, отива в ада.

310 Да. Деградацията на душата, уплашено удоволствие, опасността от закона, пътят на ада. Като се вземат предвид тези четири, нека никой мъж не преследва жената на друг мъж.

311 Точно както една ръка от куса трева, ако бъде хваната лошо, ще отреже плътта на ръката, така и животът на монах, ако бъде несъвършено следван, ще го отведе само в ада.

312 Защото, когато актовете на отпаденост се извършват в небрежност, когато свещените обети са нарушени, и когато светият живот не е чист, от такъв живот не може да дойде голям плод.

313 Когато човек има какво да прави, нека го прави с все сила. Безсмислен странник само вдига прах по пътя — прах от опасни желания.

314 По-добре е човек да не прави нищо, отколкото да правиш това, което не е наред, защото неправомерните действия носят гореща скръб. Затова вършете това, което е правилно, тъй като добрите дела никога не носят болка.

315 Като граничен град, който е добре охраняван както отвътре, така и отвън, така че нека човек се пази и да не минава нито миг в

невнимание. Тези, които небрежно позволяват на живота си да мине, в крайна сметка трябва да страдат в ада.

316 Тези, които се срамуват, когато не трябва да се срамуват, и които не се срамуват, когато трябва, са хора с много погрешни възгледи и те вървят по пътя надолу.

317 Тези, които се страхуват от това, от което не трябва да се страхуват, и които не се страхуват от това, от което трябва да се страхуват, са хора с много погрешни възгледи и те вървят по пътя надолу.

318 Тези, които смятат, че правилното е неправилно и които смятат, че грешното е правилно, те са хората с погрешни възгледи и те вървят по пътя надолу.

319 Но тези, които мислят, че грешката е грешка и които мислят, че правото е правилно, те са хората с правилни възгледи и те вървят по възходящия път.

23

ИЗДРЪЖЛИВОСТ

320 Ще понеса думи, които болят в тих мир, както силният слон издържа на бойни стрели, изпратени от лъка, защото на мнозина им липсва себе-контрол^[19].

321 Те водят обучени слонове в битка, а царете се возят на тренирани кралски слонове. Най-добрите мъже са **само**-обучените мъже, които могат да издържат на злоупотреба в спокойствие.

322 Мулетата, когато са обучени, са добри, така са и благородните коне на Синдх. Силните слонове, когато са обучени, са добри; но най-добрият е човекът, който обучава сам себе си.

323 Защото не чрез онези животни, които яздят, човек ще достигне неизвестната земя. НИРВАНА се достига от онзи човек, който мъдро, героично се обучава.

324 Големият слон, наречен Дхана-палака, е трудно да се контролира, когато е разгонен, и той няма да яде храната си, когато е в плен, защото си спомня слоновата дъбрава.

325 Човекът, който е мързелив и чревоугодник, който яде големи ястия и се търкаля в съня си, който е като прасе, нахранено в кочина, този глупак се преражда в живот на смъртта.

326 В изминали дни този мой ум се отклоняваше навсякъде, където егоистичното желание или похот или удоволствие биха го отвели. Днес този ум не се отклонява и е под хармонията на контрола, точно както див слон се контролира от дресьора.

327 Намерете радост в бдителността; пазете добре ума си. Повдигнете се от долното ви аз, както слон се изтегля от кално блато.

328 Ако по пътя на живота човек може да намери мъдър и интелигентен приятел, който е добър и себе-контролиран^[20], нека тръгне с този пътешественик; и в радост и спомен нека преодолеят опасностите от пътуването.

329 Но ако по време на пътуването на живота човек не може да намери мъдър и интелигентен приятел, който е добър и себе-контролиран^[21], нека тогава пътува сам, като цар, който е напуснал страната си, или като велик слон сам в гората.

330 Защото е по-добре човек да е сам по пътя на живота, вместо да пътува с глупак за спътник. С малко желаня и малко грижи, оставяйки всички грехове зад себе си, нека човек пътува сам, като велик слон сам в гората.

331 Сладко е да имаш приятели в нужда; и споделянето на удоволствия е сладко. Сладко е да е било направено добро преди смъртта; и да предадеш всяка болка е сладко.

332 Сладко е на този свят да си майка; и баща да си е сладко. Сладко е на този свят да си монах; и да си свят Брамин е сладко.

333 Сладко е цял живот да се радваш на добродетел; и чистата твърда вяра е сладка. Сладко е да се постигне мъдрост; и да се освободиш от грях е сладко.

24

ЖАЖДА

334 Ако човек не следи за НИРВАНА, жаждата му нараства като пълзящо растение и той скача от смърт на смърт, като маймуна в гората от едно дърво без плод към друго.

335 И когато жаждите му го обхванат, скърбите му се увеличават все повече и повече, подобно на заплетеното пълзящо растение, наречено *бирана*.

336 Но който на този свят преодолее егоистичните си желания, скърбите му отпадат от него, като капки вода от цветете лотос.

337 Затова в любов ви казвам на всички, които сте дошли тук: Прекъснете връзките на желанията, тъй като повърхностното пълзящо растение *бирана* е отрязано заради неговия ароматен корен, наречен *усира*. Не бъдете като тръстика от поток, който МАРА, дяволът на изкушението, смачква отново и отново.

338 Точно както дърво, макар и отсечено, може да расте отново и отново, ако корените му са неповредени и силни, по същия начин, ако корените на жаждата не са изцяло изкоренени скърби, ще се появяват отново и отново.

339 Когато тридесет и шестте потока на желание, които текат към удоволствия, са силни, техните мощни вълни отнасят онзи човек без далновидност, чиито въображения са похотливи желания.

340 Навсякъде текат потоците. Пълзящата жажда расте навсякъде. Ако видиш как пълзящото растение расте, изкорени корените му със силата на мъдростта.

341 Чувствените удоволствия на хората текат навсякъде. Вързани към удоволствия и търсейки наслада, хората страдат от живота и на стари години.

342 Хората, които са преследвани от похот, тичат наоколо като див заек по време на лов. Задържани в окови и връзки, те страдат и страдат отново.

343 Хора, които са преследвани от похот, тичат наоколо като див заек по време на лов. За да победи монахът похотта, той първо трябва да победи желанията.

344 Човекът, който се освобождава от желанията, намира радост в уединение, но когато се освободи, след това се връща към живота си на стари желания, хората могат да кажат за този човек: „Той беше свободен и хукна обратно към затвора си!“

345 Мъдрите не наричат силни окови онова, което е направено от желязо, дърво или въже; много по-силни са оковите на страстта към златото и бижутата, към синовете или към съпругите.

346 Това наистина е силна окова, казват мъдрите. Изглежда мека, но влачи човек надолу и е трудна за отменяне. Ето защо някои мъже отрязват оковите си, отказват се от живота на света и започват да вървят по пътеката, оставяйки удоволствия зад себе си.

347 Онези, които са роби на желанията, попадат в потока от желания, дори както паяк се натъква в мрежата, която е създал. Затова някои мъже отрязват оковите си и започват да вървят по пътеката, оставяйки скърбите след себе си.

348 Остави миналото зад себе си; остави бъдещето зад себе си; оставете настоящето зад себе си. Тогава си готов да отидеш на другия бряг. Никога повече няма да се връщаш към живот, който завършва със смърт.

349 Онзи, който е обезпокоен от погрешни мисли, чиито егоистични страсти са силни и който търси само чувствени удоволствия, увеличава желанията си и прави по-силни веригите, които изковава за себе си.

350 Но този, който се радва на мирни мисли, който обмисля скърбите от удоволствия, и който винаги помни светлината на живота си — ще види края на жаждата си, той ще скъса веригите на смъртта.

351 Той е достигнал края на пътуването си, той не трепери, жаждите му са изчезнали, той е свободен от грях, той е изгорил тръните на живота: това е последното му смъртно тяло.

352 Той е свободен от похот, той е свободен от алчност, той знае значението на думите и значението на техните комбинации, той е велик човек, велик човек, който вижда Светлината: това е последното му смъртно тяло.

353 Аз победих всичко; знам всичко и животът ми е чист; оставих всичко и съм свободен от жажда. Самият аз намерих пътя. Кого да наричам Учител? На кого да преподавам?

354 Дарът на Истината побеждава всички дарове. Вкусът на Истината побеждава всяка сладост. Радостта от истината побеждава всички удоволствия. Загубата на желаниа побеждава всички мъки.

355 Богатството унищожава глупака, който не търси Отвъдното. Поради алчността за богатство глупакът се унищожава, сякаш сам си е враг.

356 Плевелите вредят на нивите, страстите вредят на човешката природа: даровете, поднесени на освободените от страсти, носят голяма награда.

357 Плевелите вредят на нивите, омразата вреди на човешката природа: даровете, поднесени на онези, които са свободни от омраза, носят голяма награда.

358 Плевелите вредят на нивите, илюзията вреди на човешката природа: даровете, поднесени на тези, които са свободни от илюзия, носят голяма награда.

359 Плевелите увреждат нивите, желанието вреди на човешката природа: даровете, поднесени на тези, които са свободни от желание, носят голяма награда.

25

МОНАХЪТ

360 Добре е контролът на окото, и добре е контролът на ухото; добре е контролът на обонянието, и добре е контролът на вкуса.

361 Добре е управлението на тялото, и добре е управлението на думите; добре е управлението на ума, и добре е управлението на целия ни вътрешен живот. Когато монахът е постигнал съвършено самообладание, той оставя всички мъки след себе си.

362 Онзи, чиито ръце са контролирани, чиито крака са контролирани, чиито думи са контролирани, който се самоконтролира във всичко, който намира вътрешната радост, чийто ум е обладан от себе си, който е цял и е намерил съвършен мир — този човек аз наричам монах.

363 Монахът, чиито думи са контролирани, мирен и мъдър, който е смирен, който хвърля светлина върху закона и духа на свещените стихове — сладки са неговите думи.

364 Който пребъдва в истината на ДХАММА, чиято радост е в истината на ДХАММА, който разсъждава върху ДХАММА, и помни истината на ДХАММА — този монах никога няма да падне от Истината.

365 Нека не презира даренията, които са му дадени, и нека не ревнува другите, защото монахът, който изпитва завист, не може да постигне дълбоко съзерцание.

366 Колкото и малко един монах би могъл да получи, ако не презира това, което получава, дори и боговете хвалят онзи монах, чийто живот е чист и пълен с усилия.

367 За когото име и форма не са истински, който никога не чувства „това е мое“ и който не скърби за неща, които не са, той всъщност може да бъде наречен монах.

368 Монахът, който е пълен с любов и който живее напълно в закона на Буда, той следва пътя на НИРВАНА, пътя на края на всяка скръб, пътя на безкрайната радост.

369 Изпразнете лодката на живота си, човеци; когато е празна, тя бързо плава. Когато е празна от страсти и вредни желания, сте обвързани със земята на НИРВАНА.

370 Прекъснете петте — егоизъм, съмнение, грешните строгости и ритуали, похот, омраза; отхвърлете петте — желание да се родиш с тяло или без тяло, своеволие, неспокойствие, невежество; но ценете петте — вяра, бдителност, енергия, съзерцание, визия (далновидност). Който е счупил петте окови — похот, омраза, заблуда, гордост, фалшиви възгледи — е този, който е преминал на другия бряг.

371 Внимавай, Бхиккху. Бъдете във високо съзерцание и не мислете за удоволствие, за да не ви се налага да мислите за болка, като тези, които в огъня на ада трябва да погълнат топка нажежено желязо.

372 Който няма мъдрост, няма съзерцание, и който няма съзерцание, няма мъдрост; но който има мъдрост и съзерцание, той е много близо до НИРВАНА.

373 Когато с ум в тих мир монахът влиза в празната си къща, тогава той изпитва неземната радост от гледането на светлината на Истината.

374 И когато той вижда чисто и далновидно идването и изчезването на вътрешните събития, тогава той чувства безкрайната радост на онези, които виждат безсмъртното ТОВА; безсмъртната НИРВАНА.

375 Това е началото на живота на мъдър монах; самоконтрол на сетивата, щастие, живот по моралния закон и сдружаване с добри приятели, чийто живот е чист и които винаги се стремят.

376 Нека живее в любов. Нека работата му е добре свършена. Тогава в пълнота на радостта той ще види края на скръбта.

377 Както жасминът *васика* оставя изсъхналите си цветя да паднат, вие, монаси, оставете всички лоши страсти и всяка лоша воля.

378 Казва се, че монахът е Бхиккху на мира, когато тялото, думите и умът му са спокойни, когато той е господар на себе си, и когато е оставил назад низшите атракции на света.

379 Стани! Събуди себе си чрез Себе си; тренирай се чрез Себе си. Под приюта на своето Аз и винаги бдителен, ще живееш във върховна радост.

380 Защото твоят Аз е господар на теб самия, а твоят Аз е твоето убежище. Следователно тренирай се добре, дори както търговецът

обучава отличен кон.

381 В пълнота на наслада и вяра в учението на Буда, бедняшкият монах намира мир върховен, и извън преходността на времето ще намери радостта от Вечността, върховната радост на НИРВАНА.

382 Когато мизерен монах, макар и млад, следва с вяра пътя на Буда, светлината му грее ярко над света, като яркостта на луна, свободна от облаци.

БРАМИНЪТ

383 Отиди отвъд потока, Брамин, върви с цялата си душа: остави желанията зад себе си. Когато прекосите потока на Самсара, ще стигнете до земята НИРВАНА.

384 Когато отвъд медитация и съзерцание един брамин е достигнал другия бряг, тогава той достига върховното зрение и всичките му окови са счупени.

385 Този, за когото няма нито този, нито по-нататъшния бряг, нито и двете, който, извън всякакъв страх, е свободен — него наричам брамин.

386 Който живее в съзерцание, който е чист и е в мир, който е направил това, което е трябвало да се направи, който е свободен от страсти, който е достигнал до Върховния край — него наричам Брамин.

387 Денем грее слънцето, а нощем луната. Войнът блести в бронята си, а свещеникът брамин в медитацията си. Но Буда свети денем и нощем — в блясъка на славата си грее човекът, който е буден.

388 Тъй като е поставил настрана зло, той се нарича брамин; тъй като живее в мир, той се нарича Саманъ; тъй като оставя всички грехове след себе си, той се нарича Паббаджита, поклонник.

389 Човек никога не трябва да наранява брамин; а браминът никога не трябва да отвръща със зло на злото. Уви за човека, който наранява брамин! Уви за брамина, който отвръща със зло на злото.

390 Не е малко доброто, което браминът печели, ако възпира ума си от удоволствията на живота. Всеки път, когато желанието за болка бъде спряно, всеки път, когато болката изчезне.

391 Който не наранява нито с мислите, нито с думите, нито с действията си, който държи тези три под контрол — него наричам Брамин.

392 Който научава закона на правдата от онзи, който преподава това, което Буда е преподавал, нека почита своя учител, както брамин

почита огъня от жертвоприношение.

393 Човек не става брамин поради дълга коса, семейство или раждане. Човекът, в когото има истина и святост, той е в радост и е Брамин.

394 От каква полза е твоята заплетена коса, глупако, от каква полза е твоята одежда от антилопи, ако вътре в теб има заплетени желаниа и без аскетични украшения?

395 Човекът, който е облечен в износени дрехи, слаб, чиито вени са изпъкнали, който в гората е сам в съзерцание — него наричам Брамин.

396 Не наричам един човек брамин, защото е роден от определено семейство или майка, защото може да се гордее и да е заможен. Човекът, който е свободен от притежания и свободен от желаниа — него наричам Брамин.

397 Който е отрязал всички окови и чийто ум не трепери, който в безкрайна свобода е свободен от всякакви връзки — него наричам Брамин.

398 Който е отрязал ремъка, каиша и въжетото с всичките им закопчалки, кой е вдигнал решетката, която затваря вратата, кой е буден — него наричам Брамин.

399 Който, макар и невинен, търпи обиди, рани и вериги, чиито оръжия са издръжливост и сила на душата, аз го наричам Брамин.

400 Който е свободен от гняв, верен на своите обети, добродетелен, свободен от похот, самообучен, чието смъртно тяло е последното — него наричам Брамин.

401 Който не се вкопчва в чувствени удоволствия, както водата не се вкопчва в листата на лотоса или зрънцето горчица на върха на иглата — него аз го наричам Брамин.

402 Този, който дори в този живот знае края на скръбта, който е положил бремето си и го е освободил, него аз го наричам Брамин.

403 Този, чието виждане е дълбоко, който е мъдър, който знае пътя и какво е извън пътя, който е постигнал най-високия край — него наричам Брамин.

404 Който се пази от тези, които имат дом, и от тези, които нямат дом, който се скита сам и който има малко желаниа — него наричам Брамин.

405 Който не наранява нито едно живо същество, било то хилаво или силно, който нито убива, нито причинява да убива — него наричам Брамин.

406 Който е толерантен към нетолерантния, мирен към насилника, свободен от алчност с алчните — него наричам Брамин.

407 Този, от когото похотта и омразата, гордостта и неискреността падат като синапено семе от върха на иглата — него наричам Брамин.

408 Този, който говори думи, които са мирни, полезни и верни, думи, които не обиждат никого — него аз наричам Брамин.

409 Който на този свят не взема нищо, което не му е дадено: било то дълго или кратко, голямо или малко, добро или лошо — него аз наричам Брамин.

410 Който няма жажда за желаня, нито за този, нито за друг свят, който се освобождава от желанята, е в безкрайна свобода — него наричам Брамин.

411 Който във визията си е свободен от съмнения, и, имайки всичко, не копнее за нищо, защото е достигнал до безсмъртната НИРВАНА — него наричам го Брамин.

412 Този, който в този свят е отишъл отвъд добро и зло, и двете заедно, който, освободен от скърби, е свободен от страсти, и е чист — него наричам Брамин.

413 Който като луната е чист, светъл, ясен и спокоен; чиято наслада за временни неща е отминала — него наричам Брамин.

414 Този, който е надминал илюзията за Самсара, калния път на превъплъщение, толкова труден за преминаване; който е преминал на другия бряг, и, освободен от съмнения и временни желаня, е достигнал в дълбокото си съзерцание до радостта на НИРВАНА — него наричам Брамин.

415 Който се скита без дом в този свят, оставяйки зад себе си желанята на света, и желанята никога не се връщат — него наричам Брамин.

416 Този, който се скита без дом на този свят, оставяйки зад себе си трескавата жажда за света и треската никога не се връща — него наричам Брамин.

417 Този, който е свободен от робството на хората, а също и от робството на боговете: който е свободен от всичко в сътворението —

него наричам Брамин.

418 Който е свободен от удоволствие и болка, който е спокоен и чиито семена на **смърт-в-живота** са изгорени, чийто героизъм е завладял всички вътрешни светове — него наричам Брамин.

419 Който познава вървенето и връщането на съществата, раждането и прераждането на живота, и в радост е пристигнал в края на пътуването си, и сега е буден, и може да види — него наричам Брамин.

420 Онзи, чийто път не е познат от хората, нито от духове или богове, който е чист от всички несъвършенства, който е светец, Архат — него наричам Брамин.

421 Този, за когото нещата от бъдещето, миналото или настоящето са нищо, който няма нищо и не желае нищо — него наричам Брамин.

422 Който е мощен, благороден, който живее живот с вътрешен героизъм, всевиждащия, все — победителя, вечно чистия, стигнал до края на пътуването, който като Буда е буден — него наричам Брамин.

423 Който познава реката на миналите си животи и е свободен от живота, който завършва със смърт, който познава райските радости и адските скърби, защото е виждащ, чието видение е чисто, който в съвършенство е едно с Върховното Съвършенство — него наричам Брамин.

---

[1] Полуслятото изписване на тази дума е съобразено с изданието от 1973 г. на Penguin Classics — бележка на преводача на български. ↑

[2] Тук преводът има разлика с оригинала. Буквален превод от Х. Маскаро „Не имайте за приятели тези, чиито души са грозни; не вървете с хора, които имат зли души. Имайте за приятели тези, чиито души са красиви; вървете с хора, чиито души са добри“.

Текущият превод на 78 е от „Асоциацията на Трипитака в Бурма“, проф. Дау Мя Тин, 1986 г.: <https://www.tipitaka.net/tipitaka/dhp/verseload.php?verse=078>. Причината за алтернативния превод на този афоризъм е, че според окултната наука душата (санскрит атман □□□□□□), като част, произлязла от *Божията, Първична Душа* (санскрит параматман □□□□□□□□□□), не може да носи качествата като злоба или грозота. В случаи на грешене и неправилни действия, по-скоро може да бъде зацапана, и така

претърпяваща последиците от постъпките на *телесното ѝ възплъщение* (санскрит животман ॐॐॐॐॐॐॐॐ). Виж 1.15 Дхаммапада.

Трипитака (малкото колело, или често превеждано като „колесница“) е едно от двете главни училища на будизма. — Бележка от преводача на български. ↑

[3] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[4] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[5] собствен аз: фалшивото его ↑

[6] Аз: истинското, Божественото Его ↑

[7] гледайте: така сякаш сте на вахта ↑

[8] „небето на боговете“: рай ↑

[9] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[10] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[11] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[12] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[13] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[14] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[15] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[16] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[17] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[18] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[19] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[20] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

[21] Използвано е полуслято изписване на думата, така преводачът на български подчертава смисъла. — Бел.кор.ел.изд. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.